

NIEUWSBRIEF

Deze nieuwsbrief bevat informatie over de belangrijkste bevindingen van een project getiteld SASSPO (*Agriculture for Sustainable Development: A dialogue on societal demand, pressures and options for policy*). In het kader van SASSPO is nagegaan in welke mate het landbouwbeleid in de Europese Unie baat heeft gehad bij wetenschappelijke ondersteuning en in hoeverre hieraan in de toekomst behoefte is door gebruik te maken van bestaande onderzoeksresultaten en door het voeren van democratisch overleg hierover.

De volgende vier onderwerpen bleken van essentieel belang bij het vergroten van onze kennis over de rol van de landbouw voor de duurzame ontwikkeling van de maatschappij in het algemeen.

Legitimiteit van het beleid

De CAP (*Common Agricultural Policy*, het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid) heeft verdere legitimatie en er zou meer aandacht moeten worden besteed aan de interne en externe samenhang met andere beleidsgebieden en veranderende behoeften van de samenleving. Er is aandacht nodig voor zowel de gebreken van de markt (prijs- en inkomensinstabiliteit, misbruik van marktmacht in de landbouwvoedselketen, externaliteiten) als die van overheden (rechtvaardigheid en distributie). Aan de maatschappelijke behoefte kan tegemoet worden gekomen door op een meer evenwichtige wijze rekening te houden met uiteenlopende belangen (burgers, belastingbetalers, consumenten, plattelandbewoners). Om de invloed van gevestigde nationale belangen af te zwakken, dient de rol van formele en informele instellingen (die niet verantwoordelijk zijn voor de verdediging en bevordering van officiële nationale standpunten) bij het besluitvormingsproces te worden vergroot.

Om het fundament van de CAP te versterken, dienen mogelijkheden voor een democratischer besluitvormingsproces in de CAP te worden bestudeerd, waarbij meer rekening wordt gehouden met alle betrokkenen en het proces meer in overeenstemming wordt gebracht met het besluitvormingsproces van de EU in het algemeen. Er is meer informatie nodig over de invloed van de CAP en landbouw op de economie, werkgelegenheid, groei, sociale en territoriale cohesie van de EU en over manieren om de complementariteit van verschillende beleidsterreinen van de EU te verbeteren.

Veranderingen in werkgelegenheid binnen de landbouw

Tengevolge van veranderingen in de landbouwproductie, technische ontwikkeling, het afnemende aandeel van landbouw in de economie als geheel en toenemende arbeidsmobiliteit, is de manier waarop werk binnen de landbouw is georganiseerd aan snelle verandering onderhevig. Werkgelegenheidskwesties met betrekking tot landbouw dienen in nauwe samenwerking met de andere beleidssectoren te worden aangepakt.

Uit sociaal en economisch oogpunt (d.w.z. invloed op plattelandsgemeenschappen, productprijzen, kwaliteit en veiligheid op boerderijen) is onderzoek nodig naar het toenemende belang van contractwerk en immigranten die in de landbouw werkzaam zijn. In beleid dat op basis van statistische gemiddelden is ontworpen, worden de verschillende manieren waarop arbeid wordt aangewend veronachtzaamd. Werkgelegenheid binnen de landbouw dient vanuit een multidisciplinaire benadering te worden bestudeerd. Zeer kleine boerderijen die in economische zin geen onderneming kunnen worden genoemd, vormen bijvoorbeeld een belangrijke kwestie die samenhangt met pluriactiviteit en daardoor met de algemene werkgelegenheid in de zuidelijke lidstaten, terwijl het lage inkomensniveau in de landbouw invloed heeft op de gehele economie in lidstaten in het midden en oosten van de EU.

Lidstaten die de CAP implementeren

De problemen in de landbouw en op het platteland verschillen aanzienlijk binnen Europa. Daarom moet er meer flexibiliteit worden toegestaan wat de inhoud van het beleid en financieringsregelingen betreft, zoals meer specificiteit en gerichtheid. Institutionele structuren dienen te worden ontwikkeld op het juiste bestuursniveau voor een kwalitatief betere en meer doeltreffende implementatie van de CAP. Lidstaten moeten niet worden verplicht om nieuwe beleidshervormingen aan te passen voordat de vorige hervormingen en maatregelen volledig zijn geïmplementeerd.

Onderzoek dient verbetering van de statistische basis van de nieuwe lidstaten te omvatten om de statistiek op het niveau te brengen van de EU-15. Er zijn problemen met zowel de statistiek van vóór de toetreding als met de beschikbaarheid van recente gedetailleerde gegevens op regionaal en subregionaal niveau. De belangrijkste onderzoekstaak is hoe het juiste bestuursniveau moet worden bepaald (EU, nationaal, regionaal, lokaal) voor verschillende beleidsmaatregelen.

Bewaken van beleidsuitkomsten op regionaal en subregionaal niveau

Informatie over de invloed van toegepaste beleidsmaatregelen ontbreekt. Het ontbreken van gegevens en informatie betreft de invloed van de CAP op economisch en sociaal terrein en het milieu. Er is onvoldoende kennis over de regionale en subregionale invloed van de CAP om beleidsmaatregelen te verbeteren. De manier waarop onderzoeksresultaten daadwerkelijk bijdragen aan beleidsbeslissingen vormt een onderwerp van bijzonder belang voor onderzoekers en beleidsmakers.

Bewakings- en evaluatieonderzoeken dienen verder te worden ontwikkeld, zodat deze op de verschillende niveaus zowel de rechtstreekse invloed als de indirecte, niet op landbouw betrekking hebbende, externaliteitachtige uitkomsten van de CAP omvatten. Er moet ook meer onderzoek worden verricht naar hoe implementatie van de CAP bijdraagt aan de algemene doelstellingen van de EU.

Beleidsdialogen als middel om belanghebbenden bij beleidsprocessen te betrekken

Beleidsdialogen zijn voorbeelden van overlegprocedures die samenhangen met nieuwe vormen van bestuur, die niet alleen de publieke sector omvatten maar ook verschillende vertegenwoordigers van de markt en burgermaatschappij. Beleidsdialoog verwijst naar een gefaciliteerd proces waarbij belanghebbenden samen met wetenschaps- en beleidsvertegenwoordigers overleg voeren over een specifieke, complexe beleidskwestie, mogelijke oplossingen nagaan en beleidsaanbevelingen formuleren. In de CAP is er een zeer diverse groep belanghebbenden, zoals boeren, milieubeschermers, plattelandsbelangen, de voedingsindustrie, de pesticidenindustrie, consumenten, inwoners en andere 'gebruikers' van het platteland, politici, functionarissen en onderzoekers die met de CAP werken, verschillende lidstaten en verschillende bestuursniveaus.

De deelnemers aan de SASSPO-dialogen constateerden dat er behoefte is aan een platform waar de diverse belanghebbenden, deskundigen en besluitnemers meningen en informatie kunnen uitwisselen. Het platform dient buiten de normale structuur te worden geplaatst, maar moet wel betrekking hebben op formele discussies in het huidige politieke debat. Het moment waarop dergelijke dialogen plaatsvinden, is van cruciaal belang. Het belang van gelijkelijke betrokkenheid van allerlei belanghebbenden, met name die van NGO's, werd benadrukt. Toekomstgerichtheid is een belangrijk kenmerk van de CAP-beleidsdialoog, aangezien er behoefte is aan een beleidsagenda voor de lange termijn.

SASSPO

Agriculture for Sustainable Development:

A dialogue on societal demand, pressures and options for policy

De doelstellingen en benadering van het project

SASSPO organiseerde twee beleidsdialoogseminars met deelnemers uit 18 EU-lidstaten en uit de Europese Commissie, OECD en milieu-, boeren- en grondbezittersorganisaties. Op grond van de resultaten van de beleidsdialogen en de achtergronddocumenten werden vier beleidsverantwoordelijkheden geformuleerd waarin de belangrijkste beleidskwesties, beleidsaanbevelingen en onderzoeksbehoeften werden gepresenteerd. SASSPO werd gefinancierd door de Europese Commissie als onderdeel van het *Sixth Research Framework Programme* (zesde kaderprogramma voor onderzoek). Het project werd uitgevoerd door MTT Economic Research, Finland, en het LEI Agricultural Economics Research Institute, Nederland.

Nadere informatie

Meer informatie over het project is beschikbaar op de internetsite van SASSPO: www.mtt.fi/sasspo.

Coördinator Professor Hilikka Vihinen, MTT Agrifood Research Finland

E-mail: hilkka.vihinen@mtt.fi, tel. +358 9 5608 6313